

3. Терещенко Л.А., Карабаєва І.І. Психологічні особливості емоційної сфери дітей дошкільного віку Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, Том 10. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. 2019. № 33. С. 214-234.

4. Широкова Г.А. Розвиток емоцій та почуттів у дітей дошкільного віку. Київ: Фенікс, 2005. 304 с

Марія БОЛОТІНА,

викладач математичних дисциплін

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

Богдана ТКАЧЕНКО,

вчитель комунального закладу „Полтавська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2

Полтавської міської ради Полтавської області”

м. Полтава, Україна

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У вітчизняній математичній та філологічній освіті звертали увагу на фундаментальність знань учнів, які необхідні для роз'яснення закономірностей навколишнього світу, для знаходження зв'язків та пояснення різних феноменів. Але сучасність потребує не вивчення та заучування сухої теорії для використання її на практиці, а формування знань на основі практичної діяльності, формулювання висновків, перетворення суджень в поняття та

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”
твердження, а також розвиток умінь через реальний зв'язок навчання з життям.
Освіта, яка не вчить жити в сучасному світі не має ніякої цінності.

Такий підхід може урізноманітнити способи та підходи у вивченні навколишнього світу, розширити бачення учнів, вони зможуть мислити ширше. А також в них буде розвиватися креативність, яка проявлятиметься у вирішенні проблем, у представленні результатів, у пошуку шляхів, у формулюванні думок. Щоб розвивати креативність учнів, варто поглибити знання про саме це поняття.

Креативність – це творчі здібності людини, що дозволяють створювати і втілювати в життя принципово нові ідеї, відмінні від традиційних.

До трактування поняття „креативність” спостерігаються різні підходи, зокрема: по-різному визначають її місце в структурі особистості, рівень усвідомлення проявів креативності, а також джерела та умови розвитку.

Дослідники розглядають креативність як:

- загальну здатність до творчості (Л. Єрмолаєва-Томіна, С. Сисоєва, О. Ярошинська, Л. Байтімерова, В. Дружинін, Л. Пузеп, О. Кононко, О. Куцевол, В. Фрицюк, І. Подорожна, О. Приходько, Л. Виготський, К. Батовріна, К. Kornilowicz, S. Poprek, M. ModrzejewskaŚwigulska, W. Limont, J. Kaufman, A. Tokarz);

- властивість особистості (Дж. Гілфорд, Е. Неґські, Е. Торренс, Є. Гергель);

- здатність особистості виходити за межі заданої ситуації, створювати оригінальні цінності (Ф. Баррон, Д. Богоявленська, С. Медник, В. Моляко, В. Сластьонін, Л. Байтімерова, Л. Пузеп, О. Кульчицька, І. Гриненко, О. Дунаєва, Н. Добровольська, Н. Вишнякова, І. Шахіна, Л. Виготський, Е. Фромм, К. Szmidt);

- процес прояву власної індивідуальності (О. Яковлева, О. Войтенко, К. Szmidt);

•обов'язкову характеристику представника педагогічної професії (О. Антонова, С. Сисоева, О. Куцевол, І. Подорожна, А. Шадріна, І. Гриненко, О. Дунаєва, А. Морозов, В. Фрицюк). [3]

Узагальнюючи думки більшості вчених, можемо прийти до висновку, що креативність постає, як здібність, властивість, якість особистості. У свою чергу, основою креативності є прагматизм, тобто доцільність, корисність вихідного продукту. Вияв креативності завжди супроводжується метою, тому це не просто здатність до створення чогось нового, а здатність створювати нове з певною метою.

Дж. Гілфорд вважав, що креативність – це здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення. Креативне мислення, на думку вченого, базується на дивергентному мисленні, що визначається, як здатність продукувати безліч різноманітних та оригінальних варіантів вирішення проблеми. Характерною особливістю такого типу мислення варіативність і різноспрямованість пошуку різноманітних та, в більшості, знаходження правильних шляхів вирішення однієї і тієї ж проблеми). [3]

Тобто постає питання у формуванні креативного мислення, та й воно немає певного одного визначення. Це вміння різні педагоги та вчені пояснюють по-різному. Ось одне з визначень:

Креативне мислення – компетентність особистості продуктивно залучатися до генерування, оцінювання та вдосконалювання ідей, результатом чого може стати прийняття оригінальних та ефективних рішень, поступ у знаннях і дієвий прояв фантазії.

Важливим у формуванні креативного мислення є забезпечення відповідних умов, що поєднують у навчальному процесі творчий процес і креативне середовище, це сприяє емоційно-психологічній захищеності учнів, реалізації їх творчих можливостей, а також розвитку інтелектуальної діяльності.

Важливим елементом у розвитку креативного мислення є проєктування. Створення проєктів досить важкий та тривалий процес. 1-2 цикл навчання краще використовувати для підготовки учнів до створення проєктів самостійно

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм” через роботу всього класу або групами. Тут вчитель буде спрямовувати учнів та допомагати їм в пошуку інформації. Разом з вчителем учні можуть працювати над створення лепбуків, відео, інсценізацій, історій. Учні 3-4 класу більш самостійні й вже мають певну теоретичну та практичну базу, вони більш адаптовані до навчального процесу. Це не виключає втручання в процес роботи вчителя, але дає більшу можливість прояву креативності учнів.

Проекти можуть мати різних характер та інтегруватися у інші галузі. У 1 класі можуть бути представленні такі теми: „Моє улюблене число”, „Про число 0”, „Як добре вміти рахувати”, „My body”. Теми для 2 класу: „My Menu”, „Завдання-казки”, „Скільки коштує кілограм картоплі з мого городу?”. Для 3 класі такі: „Таблиця множення на пальцях”, „Математичний калейдоскоп”, „Як швидко вивчити таблицю множення?”. 4 клас: „My town”, „Математика на кухні”, „Чи вміють тварини рахувати?”, „Старовинні грошові одиниці”. [6]

Також, використовуючи конструктор LEGO можна вивчати кольори, рахунок, прапори країн, геометричні фігури, англійський алфавіт, використання математичних головоломок (Піфагор, Танграм, Пентаміно, Колумбового яйця). А також можна використовувати такі види робіт:

1. Створювати власні візерунки, геометричні орнаменти, прикрашати іграшкові рушники, килимки, шапки, рукавички тощо.
2. Скласти казку про пригоди геометричних фігур, казку про язичок „Tongue”.
3. Розглянути назви та призначення нових фігур, складених з різних геометричних фігур (площинних та об'ємних).
4. Створення проблемних ситуацій для самостійного здобуття знань.
5. За допомогою геометричних фігур моделювати об'єкти довкілля, представників флори і фауни та створювати тематичні композиції „Геометричний зоопарк”, „Весна прийшла”, „Морська подорож”.
6. Завдання, що передбачають вирізання та складання геометричних фігур.

7. Використовувати танграми (або інші пазли) для ілюстрації відомих казок та дитячих історій.

8. Створювати мапу думок.

Під час виконання творчих завдань учням потрібно надавати індивідуальну допомогу у вигляді:

- додаткового пояснення творчої вправи;
- наведення аналогічного прикладу, який виконувався раніше;
- вказати на вибір способу дії;
- пояснити хід виконання аналогічної вправи;
- певну частину нестандартного завдання виконати вчителю;
- доповнити вправу схемою чи малюнком;
- попередньо розв'язати прості додаткові творчі вправи;
- створити пам'ятку;
- допомогти застосувати обране розв'язання;
- попередити школярів про неправильні підходи, типові помилки.

Отже, питання розвитку креативного мислення досліджується багатьма педагогами та вченими, але досі немає чіткої сформованої думки з приводу розвитку цієї компетентності, хоча її важливість не може недооцінюватися. Та ми маємо приблизні версії визначення, параметри якості, умови формування та етапи, на які поділяється творчий процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Журавська Вікторія. Креативне мислення: аналіз поняття / Вікторія Журавська // Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства : збірн. наук. праць. Вип. 2 / за ред. доц. В.В. Павленко. – Житомир : ФО-П Левковець Н.М., 2020. – 188 с. – С. 57-62.

2. Методичний посібник / Упорядник О. Рома – The LEGO Foundation. – 2018. – С. 32.

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

3. Павленко В.В. Креативність: сутнісна характеристика поняття / В.В. Павленко // Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал] / академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». – Житомир, 2016. – Вип. 11. – 154 с. – С.120–131.

4. Скрипник А. І. Вплив сучасних педагогічних технологій на формування креативності в учнів молодших класів (з досвіду педагогічної діяльності) // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2016. – № 4. – С. 62-65.

5. Шуваєва К.С. Методичні рекомендації з теми „Проекти в початковій школі” [Електронний ресурс] – 2020. – с. 47. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/proekti-v-pocatkovij-skoli-228153.html>.

Ольга ЛОМАКА,

учитель початкових класів вищої категорії,

Кременчуцька гімназія №19

Кременчуцької міської ради

Кременчуцького району Полтавської області,

м. Кременчук, Україна

STEM-ОСВІТА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

„Якщо ви хочете навчити дітей мислити по-іншому, вам доведеться навчитися учити по-іншому”.

Конфуцій

Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, здатної до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готової до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності.[1] Тому в кожному навчальному закладі необхідно створити таке освітнє середовище, у якому буде комфортно і учням, і вчителям, і батькам. Задача вчителя –